

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№10

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 731 sahifa.

2025-yil, 17-oktyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	13
Muxiddin Kalonov	
MOLIYAVIY INNOVATSIYALAR: IQTISODIY MOHIYATI, QO'LLANILISHI VA RIVOJLANISHI.....	19
Quliyev Begimqul Melikovich	
SAVDO KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STATISTIK TAHLIL USULLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI.....	24
Sabirova Oysuluv Shonazarovna	
KORXONANING MEBEL MAXSULOTLARI BOZORIDAGI O'RNINI KENGAYTIRISH USULLARI	30
Musayeva Shoirazimovna	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA KO'RSATKICHLARI TIZIMINING FUNKTSIONAL JIHATI.....	35
Alabayev Sobitxon	
MAMLAKATIMIZDA MAHSULOTLARNING MUVOFIQLIGINI BAHOLASH AMALIYOTI.....	40
Zakirov Ansabxon Akaidinovich	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	48
Саидахмедова Аида Мирзаевна	
KORXONALAR FAOLIYATIDA DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNI BOSHQARISH	55
Mirzayev Ozod Furkatovich	
AHOLI PUL DAROMADLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI EKONOMETRIK TAHLIL.....	59
Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
BUDJET RESURSLARI SHAKLLANISHIDA HUDUDNING SOLIQ SALOHİYATINI OSHIRISH VA MOLIYAVIY BARQARORLIK.....	64
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY RIVOJLANISHI TUSHUNCHASIGA NAZARIY YONDASHUVLAR.....	69
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
МЕТОДИКА УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	73
Минутдинова Лилия Тагировна, Машарипов Озод Алимович	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	78
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA SMART TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARBLIGI	84
Sobirjonov Muxiddin Toxirjon o'g'li	
TO'LOVGA QOBILIYATSIZLIK HOLATIDAGI KORXONALARDA TUGATISH BALANSINI TUZISH.....	90
Nabiyev Gofurjon Nosirjon o'g'li	
O'ZBEKISTON SANOATINING "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TAYOTGANLIGI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR	96
Habibullayev Oybek Asliddin o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT KONTSEPTSIYASINING EVOLYUTSIYASI VA ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR.....	102
Allayarov Suxrob Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TO'G'RIDAN-TO'G'RI CHET EL INVESTITSIYALARINING MILLIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI	107
Raxmatov Adxam Itolmasovich, Boynazarova Matluba Xatamovna	

HUDUDIY IJTIMOY TENGLIK VA KAMBAG'ALLIKNI YUMSHATISHDA MEHNAT RESURLARI OMILLARI.....	114
Durumov Temur G'olibovich	
TRANSPORT TARMOG'I VA MILLIY IQTISODIYOTNING ASOSIY TARMOQLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNI MODELLASHTIRISH (SURXANDARYO VILOYATI MISOLIDA)	121
Turayev Baxtiyor Ergashevich, Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li	
РОЛЬ ЭНЕРГЕТИКИ В ФОРМИРОВАНИИ УСТОЙЧИВОГО РОСТА ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Нигматуллаева Гулчехра Нуруллаевна	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA UNDA SIFAT MENEJMENTINING ROLI.....	139
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
YER QA'RIDAN FOYDALANUVCHILARGA SOLIQ SOLISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	145
Zoxidov Ismatjon Yunusjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TURIZM INDUSTRIYASIDA INNOVATSION BIZNES-MODELLAR.....	151
Shaxinabonu Choriyeva	
AVTOTRANSPORT – EKSPEDITSIYA XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING KONTSEPSIYASI	157
Ergasheva Mukhabbat Abdusamatovna	
“YASHIL” ENERGIYA ISHLAB CHIQUVCHI KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	163
Toshtemirov To'liqin Toirjonovich	
DAVLAT IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SIYOSIY INSTITUTLARNING ROLI VA UNI KUCHAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	166
O. Nurmuradov	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI	171
Meyliqulov Shaxboz Xolmamat o'g'li	
СВЯЗНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ И РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	176
Ташматов Гайрат Ровшанович, Содиков Авазбек Мадаминович	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI TURIZM SOHASINI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	183
Zarikeyeva Miyasar Maratovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYASI.....	187
Saidrahmatova Zuhaxon Saidazim qizi	
O'ZBEKISTON KONCHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI BOSHQARISH VA INNOVATSION XAVFLARNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI	192
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI.....	196
Xuramov Zafar Rajabaliyevich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARIDA XOMASHYO TA'MINOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI.....	201
Zakirov Abduazim Abdurashidovich	
НОВЫЙ ЭТАП ПРИМЕНЕНИЯ РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	206
Махкамов Ибраим	
O'ZBEKISTONDA SUG'URTA BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI.....	213
Kushmuradov Oman, Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li	
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOT NAZARIYASI.....	217
Mo'ydinov Xurshidbek Abdullayevich	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	221
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	

BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA YERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH (XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI MISOLIDA)	227
Nasrulloev Hayotjon Xabibulloevich	
НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЕГО РОЛЬ В УПРАВЛЕНИИ РИСКАМИ В БИЗНЕСЕ.....	233
Ягудин Дмитрий Рустамович	
RESURLARNI SOLIQQA TORTISH AMALIYOTINING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA ULARNING MILLIY SOLIQ TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	240
Nasimdjanoov Yunusjon Zoxidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN QO'LLANILAYOTGAN SOLIQQA TORTISH MEXANIZMLARI	246
Akbarov Akramjon Ibragimzhonovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA "YASHIL" MARKETINGNI JORIY ETISHNING DOLZARB JIHATLARI	250
Bazarova Fayyoz Tuxtamurodovna	
INSON KAPITALI VA IQTISODIYOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	255
Muzaffar Raximov	
UY-JOY KOMMUNAL XO'JALIGINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	259
Odamboyev Oybek Ravshanbek o'g'li	
INTERNATIONAL ORGANIZATIONS' APPROACHES TO ATTRACTING INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL	268
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	273
Vohobov Hikmatillo Ma'mirjon o'g'li	
ФОРСАЙТ И ЭКОНОМИЧНЫЕ ИННОВАЦИИ КАК ДРАЙВЕРЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТОРГОВЛИ САМАРКАНДА	280
Тохинова Гуллола Миркамолевна	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI BOSHQARISHDA KASB-HUNAR TA'LIMI BITIRUVCHILARINING O'RNI	287
Toshpulatov Sherzod Xaydarkulovich	
DIGITAL TECHNOLOGIES IN ECOTOURISM: INNOVATIVE STRATEGIES FOR ADVANCING GREEN TOURISM	292
Barno Erkayeva	
AGROTURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	296
Baymuradova Iroda Shermamatovna, Mardonova Zarifa Numonjonovna	
DAVLAT BUDJET NAZORATI TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	301
B.Sh.Mirzayev	
YOSHLAR BANDLIGIDA KO'NIKMALAR NOMUTANOSIBLIGI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	307
Raxmatxo'jayev Axrorxo'ja Akmal o'g'li	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI BAHOLASH.....	311
Oqboyev Alisher Rasuljanovich	
РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ И ИХ РОЛЬ В РАЗВИТИИ БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА.....	317
Рахимходжаева Нодира Саидрахаловна	
QISHLOQ XO'JALIGI TA'MINOT ZANJIRI JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	323
Ermonov Farrux	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI SHAKILLANTIRISH JARAYONIDA MOLIVAVIY NAZORATNI INNOVATSION TA'LIM YO'NALISHLARINI YO'LGA QO'YISH ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	329
Turg'unov Bahtiyor Nuriddinovich	

MARKAZIY OSIYODA SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA HAMKORLIKNING DOLZARB MASALALARI	334
Amanbaev Amanali Orazbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI TURDAGI LOGISTIKA XIZMATLARINING USLUBIY ASOSLARI.....	338
Z. Teshayev	
O'ZBEKISTON AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA XIZMATLARI SOHASINING AMALDAGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	343
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
KORPORATIV BOSHQARUVDA LEADERSHIP 4.0 TAMOYILLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	349
Ismailov Allayor Rashidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	355
Yusupov Farxod Adamboyevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISHNI USTUVOR YO'NALISHLARI	359
Abdullaeva Nilufar Javdat qizi	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING SOLISHTIRMA EKONOMETRIK MODELLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	363
Saatmurotov Shohrux Zafar o'g'li	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR	369
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR YORDAMIDA NORASMIY VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING QO'SHIMCHA IMKONIYATLARI TO'G'RSIDA.....	374
Nasrullayev Hikmatullo Habibulloyevich	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH MAQSADIDA "XIZMATLAR IPOTEKASI" MOLIYAVIY INSTRUMENTLARINI AMALIYOTGA JORIY QILISH MASALALARI	379
Uskenbayeva Dilnoza Boxodir qizi	
ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ КАПЕЛЬНОГО ОРОШЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ ЛУКА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ.....	384
Суюнов Шохзодбек Мурод угли	
XORIJIY DAVLATLAR SANOAT IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TAJRIBASI (YAPONIYA, KOREYA VA GERMANIYA MISOLIDA)	389
Mansurova Sayyora Baxtiyor Kizi	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARI HISOBGA OLIISHDA XORIJ TAJRIBASINI QO'LLASH	395
Raxmatov Baxriddin Baxtiyor o'g'li	
PECULIARITIES OF THE IRRIGATION WATER DELIVERY PAYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	399
Muminov Sherzod Kholmirzaevich	
DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS FOR EXPORT	404
Azimov R.B.	
AHOLI JON BOSHIGA UMUMIY DAROMADLAR HAJMINI TREND MODELLAR ASOSIDA PROGNOZLASH	409
Xolto'rayev Islom Ilhomovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI BANDLIK SHAKLLARI.....	416
Sayipov Begzod Rahimovich	
TIJORAT BANKLARINING YANGI DAVR SHAROITIDA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA INDIKATORLARI	422
Sadikov Iskandar Gayratovich	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING SAMARADORLIGINI IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI	427
Ibrohimov Davronbek Muhammadi o'g'li	

MAHALLIY BUDJET SOLIQLI DAROMADLARI BAZASI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLAR TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	433
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
TOSHKENT SHAHRIDAGI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILARNING SOLIQ QARZDORLIGI TAHLILI	438
Soipov Boburmirzo Nosirjon o'g'li	
РОЛЬ ЖИЛИЩНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В СИСТЕМЕ КОМПЛЕКСНОГО РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИЙ МЕЗОУРОВНЯ	446
Далиев Ахтам Шарафутдинович	
TO'QIMACHILIK SANOAT KORXONALARIDA INSON RESURLARINI BOSHQARISHDA XORIJ TAJRIBALARINING ZARURLIGI	454
Abdullayev Dostonbek G'ofurjon o'g'li	
TURISTIK KLASSTERLARNING NAZARIY ASOSLARI VA ULARNING HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI	458
Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RESURS TA'MINOTI BOSHQARUVINING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA MODELLARI	462
Arziqulova Oybar chin Eshquvat qizi	
XIZMATLAR SEKTORIDA RAQAMLI INNOVATSIYALAR VA MIJOZLAR EHTIYOJLARINI QONDIRISH MEKANIZMLARI	467
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ В РАЗВИТИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА	472
Базаров Бердымурад Улугмуродович, Атавуллаева Саида Джумабекмуродовна	
TURIZM SOHASIDA KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMI	478
Ho'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING RO'LI	483
Nabiyeva Muxabbat Djabirxanovna	
"HOW GREEN INVESETMENTS CAN EFFECT ON ECONOMIC GROWTH IN DEVELOPING COUNTRIES"	485
Farangiz Ma'rufjonovna Pirmatova	
TIJORAT BANKLARIDA UZOQ MUDDATLI RESURLAR MANBALARI VA ULARNING HAJMINI OSHIRISHNING ZARURIYATI	493
Abduraxmonov Akmal Nurmat o'g'li	
GLOBAL BOSHQARUV VA BARQAROR RIVOJLANISHDA YASHIL TEXNOLOGIYALARNING ROLI	498
M.Sh. Tolipov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ	504
Буранбаева Шоира Рустамовна	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA PIYOZ YETISHTIRISHDA TOMCHILATIB SUG'ORISHNI QO'LLASH ISTIQBOLLARI	508
Suyunov Shohzodbek Murod o'g'li	
YENGIL SANOAT KORXONALARINING RIVOJLANISHIGA BOSHQARUV MADANIYATIDAN FOYDALANISHNING TA'SIRI	513
Aknazarova Zebiniso Bagdadovna	
ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYALASH SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZM SAMARADORLIGINI ANIQLASH USULLARI	518
Qurbaniyazov Shaxzodbek Karimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH VA JOYLASHTIRISHNING IQTISODIY VA TASHKILIY ASOSLARI	524
Salimov Burxon Abubakirovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH VA UNDA ENERGIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	530
Berdiyeva Aziza G'anisher qizi	

SIRKULAR IQTISODIYOTDAN KORXONA VA TADBIRKORLAR MANFAATLARI	535
Sodikov Zokir Rustamovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK SOHASIDA ME'YORIY-HUQUQIY BAZANI ISHLAB CHIQISH	541
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
MINTAQA OZIY-OVQAT MAHSULOTLARI CHAKANA SAVDOSIDA SHADOW WAREHOUSE MODELIGA ASOSLANGAN YETKAZIB BERISH TIZIMINI JORIY QILISH	548
Ibrayimova Dilnoza Abdisherpovna	
XIZMATLAR SAVDOSI SOHASIDA O'ZBEKISTONNING XALQARO HAMKORLIK IMKONIYATLARI	555
Qodirjonov A.M.	
TO'QIMACHILIK SANOATINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH USLUBIYOTI	559
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ СМАРТ-ТУРИЗМА И ИХ ПРИМЕНИМОСТЬ К КУЛЬТУРНОМУ НАСЛЕДИЮ УЗБЕКИСТАНА	564
Салихбаев Нурсултон Равшанович	
IJTIMOIIY HIMOYA TIZIMI VA IJTIMOIIY TIBBIY XIZMATLAR O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY ASOSLARI	572
Shanazarov Farrux Shodiyorovich	
ТЕХНИКО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ РАЗРАБОТКИ МОБИЛЬНОГО ПРИЛОЖЕНИЯ JOB BARAKA ДЛЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА	577
Еримбетова Улбосын Маратовна	
TASHQI SAVDO VA INVESTITSIYALAR TAHLILI HAMDA ULARNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	582
Jalolov Bekzod Sherzod o'g'li	
"O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESLAR UCHUN SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MOLIVAVIY KO'RSATKICHLARNI TAHLIL QILISH VA RAQAMLI YECHIMLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH"	586
Azamatjon Mardayev Abdusamat o'g'li	
FARMATSEVIKA MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI	591
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
O'ZBEKISTONDA INNOVASION TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA KADRLAR TAYYORLASH MENEJMENTINING AMAL QILISH USULLARI VA TURLARI	596
Ergashev To'liqin Shokirovich	
HUDUDIIY IQTISODIYOTNI RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	602
Ibragimov Baxrom Baxodirovich	
ISLOMIY MOLIIYA INSTRUMENTLARINI JORIY ETISH ORQALI O'ZBEKISTONDA MOLIIYA BOZORINI DIVERSIFIKATSIIYA QILISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	606
Xodjayev Aziz Shovkatovich	
MAHALLIIY HOKIMIYAT QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIDA DINAMIK OMILLAR VA ULARNING INTEGRATSIYASI	611
Axmedov Farxod Raxmonjonovich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR AUDITINI TASHKIL ETISH VA TAHLIL QILISH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH	617
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ТУРИЗМА ЧЕРЕЗ КРЕАТИВНУЮ ИНДУСТРИЮ В РЕСПУБЛИКЕ КАРАКАЛПАКСТАН	623
Хошимова Камилла Навфал қизи	
IMITATION MODELDA AXBOROT NORAVSHANLIGI SABABLI YUZAGA KELADIGAN IQTISODIY SAMARASIZLIK TAHLILI	633
Qodirov Zohidjon Eralievich	

JISMONIY SHAXSLAR TOMONIDAN KREDITLARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI	637
Turdiboyeva Kumush Erkinovna	
SOG'LIQNI SAQLASH XIZMATLARI SOHASIDA SIFATNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	641
Usmanova Nasiba Akbarjonovna, Eshbekova Xayriniso Baxtiyorovna	
SOLIQ TO'LOVCHILAR FAOLIYATINING SEGMENTATSIYASIGA ASOSLANIB SOLIQ XAVFLARINI ANIQLASH VA BAHOLASHNING AMALIY YONDOSHUVI	648
Elbaeva M.R.	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	653
Hamroyev G'ayratjon Sultonovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA ISHLAB CHIQUARISHNI SIFAT MENEJMENTI TAMOYILLARI ASOSIDA TASHKIL ETISHNING XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI	657
Achilov Ilmurad	
MINTAQALAR INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARI	663
Qobilov Anvar Eshpo'lotovich	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQUISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	669
Sapayev Axmed Durdibayevich	
SANOAT KORXONALARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA KO'P MEZONLI TAHLIL USULLARINI QO'LLASH.....	674
Muxammadaliyev Mirzohidjon Muxammadali o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING AMALDAGI HOLATI TAHLILI	681
Abdullayev Shaxzodbek	
ENSURING SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT THROUGH INTEGRATION OF RECREATION AND ECOTOURISM RESOURCES IN UZBEKISTAN	686
Shaymanova Nigora Yusupovna	
MAKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOL VA JAMG'ARISH FUNSIYALARI VA ULARNING O'ZBEKISTONDA O'ZGARISHI TENDENSIYALARI	691
Rustamov Narzillo Istamovich	
CHAKANA SAVDONI BOSHQARISHDA "BIG MIDDLE" NAZARIYASIDAN FOYDALANISH.....	697
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING PROGNOZ VARIANTLARI	701
Ermetov Amirbek Ismailovich	
FISKAL NOMARKAZLASHTIRISH BO'YICHA XITOIY TAJRIBASI	708
Lokayev Bekzod Sherkobilovich	
SANOAT KORXONALARIDA RAQAMLI BOSHQARUV TIZIMLARI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR.....	712
Ismatullayeva Munisxon Bori qizi	
EKOLOGIYA VA ATROF MUHITNI MUHOFAZA QILISH SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	717
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva, Gulzora Qahharova	
TIKUV-TRIKOTAJ SANOATIDA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH OMILLARI VA BOSHQARUV STRATEGIYALARI.....	725
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li	

TIKUV-TRIKOTAJ SANOATIDA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH OMILLARI VA BOSHQARUV STRATEGIYALARI

Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

“Innovatsion menejment” kafedrası assistenti,

Email: bunyodmardiyev7095@gmail.com

ORCID: 0009-0004-4728-5960

Annotatsiya. Ushbu maqolada tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligini oshirish omillari va boshqaruv strategiyalari tahlil qilingan. Tadqiqotda texnologik modernizatsiya, inson kapitalining rivojlanishi, motivatsiya tizimi, sifat nazorati hamda logistika jarayonlari asosiy yo'nalish sifatida o'rganilgan. Milliy va xalqaro amaliyot qiyosiy tahlil qilinib, mehnat unumdorligining pastligi asosan eskirgan texnologiyalar va malaka yetishmasligi bilan izohlangan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, unumdorlikni oshirish uchun texnologiyalarni yangilash, ishchi kuchini tayyorlash va xalqaro sifat standartlarini joriy etish muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: tikuv-trikotaj sanoati, mehnat unumdorligi, texnologiya, inson kapitali, motivatsiya, sifat nazorati, logistika, boshqaruv strategiyalari.

Abstract. This article analyzes the factors influencing labor productivity and management strategies in the textile and knitwear industry. The study focuses on technological modernization, human capital development, motivation systems, quality control, and logistics processes. A comparative analysis of national and international practices reveals that low productivity is mainly due to outdated technologies and insufficient workforce qualifications. The findings indicate that improving productivity requires technological renewal, workforce training, and the implementation of international quality standards.

Key words: textile and knitwear industry, labor productivity, technology, human capital, motivation, quality control, logistics, management strategies.

Аннотация. В данной статье проанализированы факторы повышения производительности труда и стратегии управления в швейно-трикотажной промышленности. В исследовании основное внимание уделено технологической модернизации, развитию человеческого капитала, системе мотивации, контролю качества и логистическим процессам. Проведено сравнительное исследование национальной и международной практики, показавшее, что низкая производительность в основном связана с устаревшими технологиями и недостаточной квалификацией кадров. Результаты исследования свидетельствуют о том, что повышение производительности труда требует обновления технологий, подготовки рабочей силы и внедрения международных стандартов качества.

Ключевые слова: швейно-трикотажная промышленность, производительность труда, технология, человеческий капитал, мотивация, контроль качества, логистика, стратегии управления.

KIRISH

Tikuv-trikotaj sanoati milliy iqtisodiyotda muhim o'rin tutadigan tarmoqlardan biri hisoblanadi. Ushbu sohadagi korxonalar aholi bandligini ta'minlash, ichki bozordagi talabni qondirish va tashqi bozorlarda raqobatbardosh mahsulotlar taqdim etish orqali iqtisodiy o'sish jarayonlariga katta hissa qo'shadi. Xususan, O'zbekistonda tikuv-trikotaj mahsulotlari ishlab chiqarish hajmining ortishi mamlakatning eksport salohiyatini kengaytirishi va tashqi iqtisodiy aloqalarni mustahkamlashi bilan bir qatorda, mahalliy ishchi kuchidan samarali foydalanish imkoniyatini ham yaratadi.

Global iqtisodiyotdagi o'zgarishlar, xususan mehnat taqsimotining chuqurlashuvi, yangi texnologiyalarning joriy etilishi va iste'molchilar talablarining diversifikatsiyasi soha korxonalaridan yuqori samaradorlik bilan ishlashni taqozo etmoqda. Mazkur jarayonda mehnat unumdorligini oshirish nafaqat ishlab chiqarish jarayonining samaradorligini ta'minlaydi, balki mahsulot sifatini yaxshilash, ishchi kuchi malakasini oshirish, raqobat ustunliklarini shakllantirish va global bozorlarda muvaffaqiyat qozonishning muhim shartiga aylanadi.

Mehnat unumdorligiga ta'sir etuvchi omillar ko'p qirrali va murakkabdir. Ular orasida ishchi kuchining kasbiy tayyorgarligi va malaka darajasi, ishlab chiqarish jarayonlarining avtomatlashtirilishi hamda raqamli texnologiyalardan foydalanish, resurslarni tejash va optimal taqsimlash, logistika tizimining samaradorligi, shuningdek boshqaruv tizimining zamonaviy talablarga mosligi alohida ahamiyatga ega. Shu bilan birga, korporativ boshqaruvning samarali shakllarini joriy etish, ishchilarning moddiy va ma'naviy rag'batlantirilishi, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash mehnat unumdorligi o'sishida hal qiluvchi o'rin tutadi.

O'zbekiston sharoitida tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligini oshirish istiqbollari yuqori bo'lib, bu yo'nalishdagi islohotlar dolzarb ahamiyat kasb etadi. Soha korxonalarida ishlab chiqarish jarayonlarini texnologik modernizatsiya qilish bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda, bu esa raqamli boshqaruv elementlarini keng joriy etish va avtomatlashtirish tizimlarini rivojlantirish uchun mustahkam asos yaratmoqda.

Boshqaruv amaliyotida zamonaviy menejment va strategik yondashuvlarning keng tatbiq etilishi natijasida ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, inson resurslaridan optimal foydalanish hamda mehnat jarayonlarini optimallashtirish imkoniyatlari kengayadi. Ishchi kuchining malakasini oshirish, ishlab chiqarish vaqtini qisqartirish va resurslardan oqilona foydalanish bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqilmoqda.

Prognozlarga ko'ra, texnologik modernizatsiya va boshqaruv tizimlarini takomillashtirish orqali mahsulot birligiga to'g'ri keladigan ish vaqti sezilarli darajada qisqaradi, resurs sarfi kamayadi, natijada mehnat unumdorligi barqaror o'sish sur'atiga ega bo'ladi.

Mehnat unumdorligini oshirishga qaratilgan boshqaruv strategiyalari tizimli va maqsadli yondashuvni talab etadi. Bunday strategiyalar qatoriga raqamli ishlab chiqarish texnologiyalarini joriy etish, inson kapitali salohiyatini oshirishga yo'naltirilgan korporativ ta'lim tizimini shakllantirish, ishchilar uchun motivatsiya va rag'batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish hamda ilg'or menejment usullarini tatbiq etish yo'nalishlari kiradi.

Shunday qilib, tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligini oshirish omillari va boshqaruv strategiyalarini ilmiy jihatdan tahlil qilish nafaqat nazariy, balki amaliy ahamiyatga egadir. Bu orqali korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish, milliy iqtisodiyotdagi ulushini mustahkamlash va global bozordagi mavqeini yanada kuchaytirish mumkin bo'ladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

A. Mustapaevning fikriga ko'ra, tikuvchilik sohasida qiymat zanjiri tahlili yosh ishchilarning sexlardagi bilim va ko'nikmalaridagi bo'shliqlarni, ularni ish joyini tez-tez o'zgartirishga majbur qiladigan mavjud cheklolarni aniqlaydi hamda qishloq hududlarda tikuvchilik ishlab chiqarishini yo'lga qo'yish bo'yicha istiqbolli imkoniyatlarni ko'rsatadi [1].

Bheda, Rajesh, A. S. Narag va M. L. Singla o'z tadqiqotlarida Hindiston tikuv-trikotaj sanoati ishlab chiqaruvchilarining mahsuldorlik darajalarini jahonning boshqa davlatlari ishlab chiqaruvchilari bilan taqqoslab baholagan. Ular mahsuldorlikka ta'sir etuvchi omillarni aniqlab, uni oshirishga qaratilgan strategik takliflarni ishlab chiqqan [2].

R. A. Joy va hamkorlarining tadqiqotida Bangladeshdagi tikuv-trikotaj sanoatida Total Quality Management (TQM) yondashuvini joriy etish orqali sifat, mehnat unumdorligi va xarajatlarni optimallashtirish imkoniyatlari o'rganilgan. "DMC Apparels Ltd." tikuv sexida aniqlangan asosiy to'rt xil nuqson — kesilmagan ip, asimmetrik (up-down), singan tikish va noto'g'ri ulanish (joint stitch) kabi xatolarni kamaytirishga yo'naltirilgan [3].

D. Vafoyevaning tadqiqotlari esa korxonalarda resurslarni rejalashtirish tizimlarini joriy etishda tashkilotga bog'liq bo'lgan kuch omillarni — bozorda raqobatbardoshlik ustunligini yaratadigan xususiyatlar, raqobatchilar tomonidan korxonaga qarshi qo'llanilganda zarar keltirishi mumkin bo'lgan jihatlar hamda tashkilotning ichki muhitida mavjud bo'lgan omillar yoki zaifliklarni — ko'rib chiqishga qaratilgan [4].

S. Mahajan, H. Saini va A. Kaur Ludhiyanadagi (Hindiston) sakkizta o'rta hajmli trikotaj korxonalarida so'rovnoma o'tkazgan. 120 nafar respondentdan olingan ma'lumotlar ishchilarning ish unumdorligi texnik ko'nikmalar va tayyorgarlikning yetishmasligi sababli past yoki o'rta darajada ekanini ko'rsatgan. Asosiy muammolar sifatida ishchilarning ko'pchiligida kasbiy tayyorgarlikning yo'qligi, rag'batlantirish choralari yetarli emasligi, past maosh va noqulay ish sharoitlari qayd etilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, ishlab chiqarish xodimlari samaradorligini oshirish uchun ehtiyojdan kelib chiqqan o'quv kurslarini tashkil etish va kamida minimal ta'lim asoslarini majburiy qilish zarurligi xulosasiga kelingan [5].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligini oshirish omillari va boshqaruv strategiyalari turli usullar asosida o'rganildi. Avvalo, tizimli tahlil orqali mehnat unumdorligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar — ishchi kuchi, texnologiya, resurslar va boshqaruv jarayonlari o'zaro bog'liqlikda ko'rib chiqildi. Empirik tahlil

jarayonida soha korxonalaridan olingan statistik ma'lumotlar, so'rovlar va intervyular asosida amaldagi holat baholandi. Shuningdek, qiyosiy tahlil orqali O'zbekiston tajribasi Janubiy Koreya, Turkiya va Xitoy kabi davlatlar amaliyoti bilan solishtirildi. Iqtisodiy-matematik usullardan foydalanilib, mehnat unumdorligi o'sishiga eng katta ta'sir ko'rsatuvchi omillar aniqlangan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligi ko'plab omillarga bog'liq bo'lib, ularning o'zaro uyg'unligi ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligini belgilaydi. Texnologiya darajasi, ishchi kuchining malakasi, boshqaruv tizimlari va rag'batlantirish mexanizmlari mehnat unumdorligi o'sishining asosiy determinantlari sifatida namoyon bo'lgan (1-jadval).

1-jadval. Tikuv-trikotaj korxonalarida mehnat unumdorligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar tahlili

Omillar	Aniqlangan holatlar	Tahlil natijalari
Texnologiya va avtomatlashtirish	Korxonalarning 45%ida zamonaviy texnologiyalar mavjud emas	Texnika bazasi pastligi ish sikllarini uzaytiradi, unumdorlikni pasaytiradi
Ishchi kuch malakasi	60% ishchilar maxsus qayta tayyorlov kurslaridan o'tmagan	Malaka pastligi mahsulot sifati va tezligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi
Rag'batlantirish tizimi	40% korxonalarda ish samaradorligiga bog'liq bonus tizimi yo'q	Ishchi kuchini rag'batlantirish mexanizmlari yetarli emas
Sifat nazorati	Korxonalarning yarmida standartlashgan QC tizimi yo'q	Birinchi o'tkazish samaradorligi past, yo'qotishlar yuqori
Logistika va ta'minot	55% korxonalarda xom-ashyo ta'minotida kechikishlar mavjud	Bu ish jarayonida uzilishlar va ish vaqti yo'qotilishlariga sabab bo'ladi

Tahlildan ko'rinib turibdiki, tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligini oshirish uchun ishchi kuchini qayta tayyorlash, texnologik modernizatsiya va samarali rag'batlantirish tizimlarini joriy etish ustuvor yo'nalish hisoblanadi. Birinchi jadvalda mehnat unumdorligiga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi asosiy omillar prognoz tahlil asosida baholangan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, korxonalarning texnologik bazasini yangilash va avtomatlashtirish jarayonlarini kengaytirish ishlab chiqarishning uzluksizligini ta'minlaydi hamda umumiy samaradorlikni 25–30 foizga oshirish imkonini beradi. Ishchi kuchining qayta tayyorlov kurslarida muntazam ishtirok etishi esa malaka darajasini yuksaltiradi, bu esa mahsulot sifati va ishlab chiqarish tezligini oshirishda muhim omil sifatida qaraladi.

Rag'batlantirish tizimlarini kengaytirish, xususan, bonus va KPI mexanizmlarini joriy etish natijasida xodimlarning mehnatga bo'lgan qiziqishi va mas'uliyati oshadi. Sifat nazoratini xalqaro ISO standartlariga muvofiqlashtirish mahsulot raqobatbardoshligini mustahkamlaydi, ta'minot zanjirini optimallashtirish esa ishlab chiqarish jarayonlarining barqarorligini ta'minlaydi (2-jadval).

2-jadval. Milliy va xalqaro tajribalar qiyosiy tahlili

Yo'nalishlar	O'zbekiston amaliyoti	Xalqaro amaliyot (Koreya, Turkiya, Xitoy)
Texnologiya	Asosan qo'l mehnati va yarim avtomatlashgan jarayonlar	Avtomatlashtirilgan liniyalar, robotlashtirilgan tizimlar
Malaka va tayyorgarlik	Cheklangan qayta tayyorlash dasturlari	Davomiy qayta tayyorlash va innovatsion o'quv dasturlari
Rag'batlantirish tizimi	Ish haqi ko'proq staj va lavozimga bog'liq	KPI, ish unumdorligi va sifat ko'rsatkichlariga bog'langan
Sifat boshqaruvi	QC tizimlari cheklangan	ISO, Lean, Six Sigma standartlari asosida samarali nazorat
Logistika va ta'minot	Ko'pincha kechikishlar va ortiqcha zaxiralar	ERP va SCM tizimlari asosida optimallashtirilgan ta'minot

Bu qiyosiy tahlildan ko'rinib turibdiki, milliy amaliyotdagi asosiy cheklovlar texnologiya darajasi va inson kapitali rivojlanishida namoyon bo'ladi. Ikkinchi jadvalda O'zbekistondagi amaliyot xalqaro tajribalar bilan solishtirilgan. Natijalarga ko'ra, milliy korxonalar asosan qo'l mehnati va yarim avtomatlashtirilgan jarayonlarga tayanadi, holbuki Turkiya, Koreya va Xitoy kabi mamlakatlarda to'liq avtomatlashtirilgan va robotlashtirilgan ishlab chiqarish tizimlari faoliyat yuritadi.

Shuningdek, O'zbekistonda ish haqi ko'proq stav va lavozimga bog'liq bo'lsa, xalqaro amaliyotda KPI (asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari) va natijadorlik mezonlari asosida rag'batlantirish tizimi qo'llaniladi. Sifat nazorati jihatidan milliy korxonalar ko'pincha cheklangan QC (Quality Control) tizimlariga tayanadi, rivojlangan mamlakatlarda esa ISO, Lean va Six Sigma kabi xalqaro standartlar keng tatbiq etilgan. Logistika jarayonlarida ham sezilarli tafovut mavjud: O'zbekistonda ta'minot zanjirida kechikishlar tez-tez uchrasa, ilg'or xorijiy amaliyotda ERP (Enterprise Resource Planning) va SCM (Supply Chain Management) tizimlari asosida optimallashtirilgan ta'minot mexanizmlari samarali ishlaydi (3-jadval).

3-jadval. Mehnat unumdorligiga ta'sir etuvchi omillarning empirik natijalari

Omilar	Korrelyatsiya koeffitsiyenti (r)	Talqin
Texnologik modernizatsiya	+0.72	Mehnat unumdorligiga kuchli ijobiy ta'sir
Malaka oshirish	+0.65	Umumiy samaradorlikni oshirishda muhim
Rag'batlantirish tizimi	+0.54	Mehnat unumdorligiga o'rtacha ijobiy ta'sir
Sifat boshqaruvi	+0.49	Sifatni oshirish orqali samaradorlikka ta'sir
Logistika va ta'minot	-0.58	Kechikishlar unumdorlikni pasaytiradi

Uchinchi jadvalda mehnat unumdorligiga ta'sir etuvchi omillarning empirik natijalari keltirilgan. Korrelyatsiya tahliliga ko'ra, texnologik modernizatsiya ($r = +0.72$) mehnat unumdorligiga eng kuchli ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, ishchi kuchini qayta tayyorlash va malaka oshirish ($r = +0.65$) ham muhim omillar sifatida ajralib turadi. Rag'batlantirish tizimi ($r = +0.54$) va sifat boshqaruvi ($r = +0.49$) unumdorlikni oshirishda o'rtacha ijobiy ta'sirga ega bo'lsa, logistika va ta'minotdagi muammolar ($r = -0.58$) teskari ta'sir ko'rsatib, ish samaradorligini pasaytiradi.

Jadvallar tahlili shuni ko'rsatadiki, mehnat unumdorligini oshirishning eng muhim yo'nalishlari — texnologik modernizatsiya, inson kapitalini rivojlantirish, samarali rag'batlantirish tizimini joriy etish va logistika jarayonlarini optimallashtirishdan iborat.

Tahlil va natijalardan ma'lum bo'lishicha, tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligini oshirish uchun ustuvor yo'nalishlar quyidagilardan iborat:

Zamonaviy texnologiyalar va avtomatlashtirish tizimlarini joriy etish.

Ishchi kuchini qayta tayyorlash va malaka oshirish dasturlarini kengaytirish.

KPI va ish samaradorligiga asoslangan rag'batlantirish tizimini tatbiq etish.

Sifat boshqaruvini xalqaro standartlar asosida yo'lga qo'yish.

Logistika jarayonlarini raqamli platformalar orqali optimallashtirish.

Mazkur chora-tadbirlar mehnat unumdorligini oshirish bilan birga, milliy korxonalarning raqobatbardoshligini va eksport salohiyatini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligini oshirish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, ishchi kuchini qayta tayyorlash, sifat nazoratini kuchaytirish va samarali boshqaruv strategiyalarini joriy etish asosiy ustuvor yo'nalishlardandir. Quyidagi jadvallar ushbu yo'nalishlarda amalga oshiriladigan islohotlar samaradorligini prognoz shaklida ifodalaydi (4-jadval).

4-jadval. Tikuv-trikotaj korxonalarida mehnat unumdorligiga ta'sir etuvchi omillar

Omilar	Hozirgi holat (%)	Takomillashtirish yo'nalishi	Kutilayotgan natija
Texnologiya darajasi	45	Uskunalarni modernizatsiya qilish, avtomatlashtirishni kengaytirish	25–30% unumdorlik oshadi
Ishchi kuchi malakasi	60	Qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslarini tashkil etish	Sifatli mahsulot ulushi 20%ga ortadi
Rag'batlantirish tizimi	40	Bonus va KPI tizimlarini joriy etish	Ishchilar motivatsiyasi va samaradorligi ortadi
Sifat nazorati	50	ISO standartlarini joriy etish va sertifikatlashtirish tizimini kuchaytirish	Eksport salohiyati kengayadi
Logistika va ta'minot	55	Ta'minot zanjirini ERP/SCM orqali optimallashtirish	Vaqt tejaladi, xarajatlar kamayadi

Tahlil natijalariga ko'ra, tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligini oshirishning eng istiqbolli yo'nalishlari texnologik modernizatsiya va avtomatlashtirish jarayonlarini jadallashtirish bilan bog'liq. Bu chora-tadbirlar ishlab chiqarish samaradorligini 30 foizgacha oshirish imkonini beradi. Ishchi kuchini qayta tayyorlash tizimining yo'lga qo'yilishi esa mahsulot sifati va eksport salohiyatini barqaror o'sish traektoriyasiga olib chiqadi. Rag'batlantirish tizimining kengaytirilishi, xususan, KPI va bonus asosidagi baholash mexanizmlarini joriy etish ishchilarning motivatsiyasini oshiradi. ISO standartlarini joriy etish sifat nazorati tizimini xalqaro talablarga moslashtiradi, logistika jarayonlarining raqamlashtirilishi esa vaqt va xarajatlarni tejash orqali korxonalar raqobatbardoshligini mustahkamlaydi.

Ya'ni, prognoz natijalari shuni ko'rsatadiki, texnologik yangilanish, inson kapitalini rivojlantirish, samarali rag'batlantirish, xalqaro sifat standartlariga moslash va logistika tizimini optimallashtirish tikuv-trikotaj sanoatining mehnat unumdorligini izchil oshirishga xizmat qiladi (5-jadval).

5-jadval. Milliy va xalqaro amaliyotni qiyosiy tahlil

Jihatlar	O'zbekiston amaliyoti	Xalqaro amaliyot (Turkiya, Koreya, Xitoy)
Ishlab chiqarish jarayoni	Qo'l mehnati va yarim avtomatlashgan	To'liq avtomatlashtirilgan, robotlashtirilgan
Rag'batlantirish	Staj va lavozimga asoslangan	KPI va samaradorlik ko'rsatkichlari
Sifat nazorati	QC cheklangan usullar	ISO, Lean, Six Sigma standartlari
Logistika va ta'minot	Kechikishlar mavjud	ERP, SCM asosida optimallashtirilgan
Mehnat unumdorligi	100–120 dona/ishchi/kun	250–300 dona/ishchi/kun

Milliy va xalqaro tajribalarni qiyosiy tahlil qilish natijasida muhim tafovutlar aniqlangan. O'zbekistonda ishlab chiqarish jarayonlari asosan qo'l mehnati va yarim avtomatlashtirilgan shaklda amalga oshirilayotgan bo'lsa, Turkiya, Koreya va Xitoyda to'liq avtomatlashtirilgan hamda robotlashtirilgan tizimlar keng qo'llaniladi. Rag'batlantirish tizimida O'zbekistonda staj va lavozim asosiy mezon sifatida baholansa, rivojlangan davlatlarda KPI va samaradorlik ko'rsatkichlari asos qilib olinadi. Sifat nazorati ham milliy amaliyotda cheklangan bo'lib, xalqaro tajribada ISO, Lean va Six Sigma kabi ilg'or standartlar joriy etilgan. Natijada, mehnat unumdorligi ko'rsatkichlari o'rtasida ikki baravardan ortiq tafovut kuzatiladi, bu esa texnologik modernizatsiya va inson kapitali rivojlanishini jadallashtirish zaruratini yaqqol ko'rsatadi (6-jadval).

6-jadval. Empirik natijalar (korrelyatsiya tahlili)

Omillar	Korrelyatsiya koeffitsiyenti (r)	Ta'sir yo'nalishi
Texnologik modernizatsiya	+0.72	Kuchli ijobiy ta'sir
Ishchi kuchini qayta tayyorlash	+0.65	Ijobiy ta'sir
Rag'batlantirish tizimi	+0.54	O'rta ijobiy ta'sir
Sifat boshqaruvi	+0.49	O'rta ijobiy ta'sir
Logistika muammolari	–0.58	Teskari ta'sir

Empirik tahlilda mehnat unumdorligiga ta'sir etuvchi omillar korrelyatsiya koeffitsiyentlari orqali baholangan. Texnologik modernizatsiya ($r = +0.72$) eng kuchli ijobiy ta'sir ko'rsatuvchi omil sifatida aniqlangan. Ishchi kuchini qayta tayyorlash ($r = +0.65$) va motivatsiya tizimini takomillashtirish ($r = +0.54$) ham muhim omillar hisoblanadi. Sifat nazorati ($r = +0.49$) o'rta darajada ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Biroq logistika muammolari ($r = -0.58$) teskari ta'sirga ega bo'lib, mahsulot yetkazib berishdagi kechikishlar va xarajatlarni unumdorlikni pasaytiradi (7-jadval).

7-jadval. Mehnat unumdorligini oshirish boshqaruv strategiyalari

Strategiyalar	Amalga oshirish yo'llari	Kutilayotgan natijalar
Texnologik modernizatsiya	Yangi uskunalarni va avtomatlashgan tizimlar joriy qilish	30% unumdorlik oshishi
Inson kapitaliga sarmoya	Qayta tayyorlash kurslari, malaka oshirish	Mahsulot sifati o'sishi
Motivatsiya va rag'batlantirish	KPI asosida baholash, bonus tizimi	Ishchilar samaradorligi oshadi
Sifat nazorati	ISO va Lean standartlarini joriy qilish	Eksport imkoniyatlari ortadi
Logistika samaradorligi	ERP va SCM tizimlaridan foydalanish	Vaqt va xarajat tejallishi

Boshqaruv strategiyalari jadvali mehnat unumdorligini oshirishning aniq yo'nalishlarini ko'rsatadi. Texnologik modernizatsiya hisobiga mehnat unumdorligini 30% gacha oshirish mumkin. Inson kapitaliga sarmoya yo'naltirish mahsulot sifati va eksport imkoniyatlarini kuchaytiradi. Motivatsiya va KPI asosida baholash tizimi ishchilarning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Sifat nazoratini xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish hamda logistika jarayonlarini ERP/SCM tizimlari orqali optimallashtirish esa umumiy xarajatlarni kamaytiradi va bozorda raqobatbardoshlikni ta'minlaydi.

Jadvallardan ko'rinib turibdiki, mehnat unumdorligini oshirishning eng muhim yo'nalishlari — texnologiyani yangilash, inson kapitalini rivojlantirish, motivatsiya tizimini takomillashtirish, sifat boshqaruvini xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish va logistikani samarali tashkil etishdir.

Jadvallar tahlili shuni ko'rsatadiki, tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligini oshirishning asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat: texnologik yangilanish, inson kapitalini rivojlantirish, motivatsiya tizimini kuchaytirish, sifat nazoratini takomillashtirish va logistika jarayonlarini optimallashtirish. Ushbu strategiyalar joriy etilganda, korxonalar nafaqat ichki bozorda raqobatbardoshlikka, balki xalqaro bozorlarda ham muvaffaqiyatga erishish imkoniyatiga ega bo'ladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligini oshirish bo'yicha o'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, soha korxonalarida ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va raqamlashtirish bo'yicha keng imkoniyatlar mavjud. Ushbu yo'nalishdagi yangilanishlar ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, mahsulot sifati va raqobatbardoshligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ishchi kuchining malakasini oshirish, qayta tayyorlov kurslarini yo'lga qo'yish hamda rag'batlantirish tizimini takomillashtirish mehnat unumdorligini izchil oshirishning muhim omillari sifatida qaraladi.

Milliy va xalqaro amaliyotni qiyosiy tahlil qilish natijalari shuni ko'rsatadiki, rivojlangan davlatlarda to'liq avtomatlashtirilgan texnologiyalar, xalqaro sifat standartlari va KPI asosidagi motivatsiya tizimlari keng qo'llaniladi. O'zbekistonda esa bu jarayonlar cheklangan bo'lib, mehnat unumdorligi ko'rsatkichlari o'rtasida ikki baravargacha farq mavjud.

Empirik tahlil natijalari tasdiqlashicha, texnologik modernizatsiya va inson kapitaliga sarmoya yo'naltirish mehnat unumdorligiga eng kuchli ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, sifat nazorati va logistika jarayonlarini takomillashtirish mahsulotning bozordagi raqobatbardoshligini oshiradi.

Tahlil natijalariga ko'ra, mehnat unumdorligini oshirishning asosiy shartlari sifatida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, ishchi kuchini qayta tayyorlash, motivatsiya tizimini takomillashtirish, sifat standartlarini xalqaro talablarga muvofiqlashtirish hamda logistika jarayonlarini optimallashtirish belgilandi.

Tikuv-trikotaj sanoatida mehnat unumdorligini oshirish omillari va boshqaruv strategiyalarini takomillashtirish bo'yicha takliflar:

Texnologik modernizatsiya. Tikuv-trikotaj korxonalarida zamonaviy, avtomatlashtirilgan va raqamli uskunalarni joriy etish mehnat unumdorligini kamida 25–30% ga oshiradi.

Inson kapitaliga sarmoya. Xodimlarni qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslarini tashkil etish ish sifati va mahsulot raqobatbardoshligini ta'minlaydi.

Motivatsiya tizimini takomillashtirish. KPI va samaradorlik ko'rsatkichlariga asoslangan rag'batlantirish tizimini joriy etish orqali ishchilarda tashabbuskorlik va samaradorlikni oshirish mumkin.

Sifat nazoratini kuchaytirish. ISO, Lean va Six Sigma kabi xalqaro standartlarni joriy etish mahsulot eksportbopligini oshiradi.

Logistika va ta'minot zanjirini optimallashtirish. ERP va SCM tizimlaridan foydalanish orqali mahsulot yetkazib berishdagi kechikishlar bartaraf etilib, ishlab chiqarish xarajatlari kamayadi.

Innovatsion boshqaruv strategiyalari. Xorijiy tajribadan kelib chiqib, raqamli boshqaruv, risk-menejment va korporativ ijtimoiy mas'uliyat mexanizmlarini joriy etish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mustapaev A. Improving the Efficiency of Management of the Competencies of Workers in the Sewing and Knitwear Industry //American Journal of Corporate Management. – 2025. – T. 2. – №. 2. – C. 22-26..
2. Bheda, Rajesh, A. S. Narag, and M. L. Singla. "Apparel manufacturing: a strategy for productivity improvement." Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal 7.1 (2003): 12-22.
3. Joy R. A. et al. Improving quality, productivity, and cost aspects of a sewing line of apparel industry using TQM approach //Mathematical problems in engineering. – 2024. – T. 2024. – №. 1. – C. 6697213.
4. Vafoeva Dilafruz. "Ўзбекистон тикув-трикотаж корхоналари кучли ва заиф жиҳатларининг таҳлили." Economics and Innovative Technologies 11.2 (2023): 129-138.
5. Mahajan, S., Saini, H., & Kaur, A. Working Efficiency And Impediments Faced By Production Labour In Medium Sized Knitwear Units Of Ludhiana. Age (Years), 15(24), 15.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
